

Regeringens proposition

1976/77: 101

med förslag om tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77;

beslutad den 30 december 1976.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

INGEMAR MUNDEBO

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås utgifter m. m. på tilläggsbudget II till statsbudgeten för innevarande budgetår.

De anslag som begärs uppgår till ca 119,6 milj. kr., varav ca 24,6 milj. kr. på driftbudgeten och 95 milj. kr. på kapitalbudgeten. Det största anslaget på driftbudgeten föreslås gå till bidrag till Operan och Dramatiska teatern. De största anslagen på kapitalbudgeten avser byggnadsarbeten för statlig förvaltning, statens hantverks- och industrilånefond och statens lånefond för den mindre skeppsfarten.

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-12-30

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Ahlmark, Romanus, Turesson, Gustavsson, Antonsson, Mogård, Olsson, Dahlgren, Åsling, Söder, Troedsson, Mundebo, Krönmark, Ullsten, Burenstam Linder, Wikström, Johansson, Friggebo

Föredragande: statsråden Romanus, Turesson, Dahlgren, Åsling, Troedsson, Mundebo, Krönmark, Wikström, Johansson

Proposition med förslag om tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77

Statsråden föredrar förslag till riksdagen i frågor angående anslag m. m. på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77. Anförandena redovisas i underprotokollen för resp. departement.

Statsrådet Mundebo anför: De anslag som riksmötet har anvisat sedan statsbudgeten för budgetåret 1976/77 fastställdes har uppförts på tilläggsbudget I (prop. 1976/77: 25, FiU 1976/77: 7, rskr 1976/77: 105).

I prop. 1976/77: 57 har regeringen föreslagit att staten skall lämna ett kapitaltillskott om ca 1 800 milj. kr. till Norrbottens Järnverk AB. Av detta belopp utgör ca 490 milj. kr. eftergift av tidigare statliga lån.

Ytterligare anslagsframställningar på tilläggsbudget under löpande budgetår har nu ansetts behövliga. De bör föreläggas riksdagen i en gemensam proposition om tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77. Skulle anslagsframställningar därutöver på tilläggsbudget under innevarande budgetår visa sig ofrånkomliga, bör dessa föreläggas riksdagen vid en senare tidpunkt.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att besluta om anslag m. m. på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77 i enlighet med de förslag som föredragandena har lagt fram.

Regeringen ansluter sig till föredragandenas överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredragandena har lagt fram.

Regeringen förordnar att de anföranden som redovisas i underprotokollen och en sammanställning över de anslag som regeringen begär skall bifogas propositionen som bilagor 1—10.

Bilaga 1

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-12-30

Föredragande: statsrådet Romanus

**Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77
såvitt avser justitiedepartementets verksamhetsområde**

DRIFTBUDGETEN

ANDRA HUVUDTITELN

D. Domstolsväsendet m. m.

[1] **D 5. Utrustning till domstolar m. m.** För budgetåret 1976/77 har till Utrustning till domstolar m. m. anvisats ett reservationsanslag av 3 850 000 kr. Reservationen från budgetåret 1975/76 uppgick till 3 323 954 kr.

I anslagsframställningen för budgetåret 1977/78 har domstolsverket även anmält behov av ytterligare medel under anslaget för innevarande budgetår. Bl. a. har de medel som beräknats för inventarier och utrustning till vissa ny- samt om- och tillbyggda tingsrättslokaler visat sig vara otillräckliga. På grund härav krävs ytterligare 600 000 kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Utrustning till domstolar m. m.* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kr.

Appendix

TABLE I
 Summary of the results of the experiments on the effect of the concentration of the reactants on the rate of the reaction of the chloroacetyl chloride with the polyacrylonitrile

Run	Concentration of the reactants, mole/l.		Rate of the reaction, %/hr.
	Chloroacetyl chloride	Polyacrylonitrile	
1	0.001	0.001	0.001
2	0.002	0.001	0.002
3	0.004	0.001	0.004
4	0.008	0.001	0.008
5	0.016	0.001	0.016
6	0.032	0.001	0.032
7	0.064	0.001	0.064
8	0.128	0.001	0.128
9	0.256	0.001	0.256
10	0.512	0.001	0.512
11	1.024	0.001	1.024
12	2.048	0.001	2.048
13	4.096	0.001	4.096
14	8.192	0.001	8.192
15	16.384	0.001	16.384
16	32.768	0.001	32.768
17	65.536	0.001	65.536
18	131.072	0.001	131.072
19	262.144	0.001	262.144
20	524.288	0.001	524.288
21	1048.576	0.001	1048.576
22	2097.152	0.001	2097.152
23	4194.304	0.001	4194.304
24	8388.608	0.001	8388.608
25	16777.216	0.001	16777.216
26	33554.432	0.001	33554.432
27	67108.864	0.001	67108.864
28	134217.728	0.001	134217.728
29	268435.456	0.001	268435.456
30	536870.912	0.001	536870.912
31	1073741.824	0.001	1073741.824
32	2147483.648	0.001	2147483.648
33	4294967.296	0.001	4294967.296
34	8589934.592	0.001	8589934.592
35	17179869.184	0.001	17179869.184
36	34359738.368	0.001	34359738.368
37	68719476.736	0.001	68719476.736
38	137438953.472	0.001	137438953.472
39	274877906.944	0.001	274877906.944
40	549755813.888	0.001	549755813.888
41	1099511627.776	0.001	1099511627.776
42	2199023255.552	0.001	2199023255.552
43	4398046511.104	0.001	4398046511.104
44	8796093022.208	0.001	8796093022.208
45	17592186044.416	0.001	17592186044.416
46	35184372088.832	0.001	35184372088.832
47	70368744177.664	0.001	70368744177.664
48	140737488355.328	0.001	140737488355.328
49	281474976710.656	0.001	281474976710.656
50	562949953421.312	0.001	562949953421.312
51	1125899906842.624	0.001	1125899906842.624
52	2251799813685.248	0.001	2251799813685.248
53	4503599627370.496	0.001	4503599627370.496
54	9007199254740.992	0.001	9007199254740.992
55	18014398509481.984	0.001	18014398509481.984
56	36028797018963.968	0.001	36028797018963.968
57	72057594037927.936	0.001	72057594037927.936
58	144115188075855.872	0.001	144115188075855.872
59	288230376151711.744	0.001	288230376151711.744
60	576460752303423.488	0.001	576460752303423.488
61	1152921504606846.976	0.001	1152921504606846.976
62	2305843009213693.952	0.001	2305843009213693.952
63	4611686018427387.904	0.001	4611686018427387.904
64	9223372036854775.808	0.001	9223372036854775.808
65	18446744073709551.616	0.001	18446744073709551.616
66	36893488147419103.232	0.001	36893488147419103.232
67	73786976294838206.464	0.001	73786976294838206.464
68	147573952589676412.928	0.001	147573952589676412.928
69	295147905179352825.856	0.001	295147905179352825.856
70	590295810358705651.712	0.001	590295810358705651.712
71	1180591620717411303.424	0.001	1180591620717411303.424
72	2361183241434822606.848	0.001	2361183241434822606.848
73	4722366482869645213.696	0.001	4722366482869645213.696
74	9444732965739290427.392	0.001	9444732965739290427.392
75	18889465931478580854.784	0.001	18889465931478580854.784
76	37778931862957161709.568	0.001	37778931862957161709.568
77	75557863725914323419.136	0.001	75557863725914323419.136
78	151115727451828646838.272	0.001	151115727451828646838.272
79	302231454903657293676.544	0.001	302231454903657293676.544
80	604462909807314587353.088	0.001	604462909807314587353.088
81	1208925819614629174706.176	0.001	1208925819614629174706.176
82	2417851639229258349412.352	0.001	2417851639229258349412.352
83	4835703278458516698824.704	0.001	4835703278458516698824.704
84	9671406556917033397649.408	0.001	9671406556917033397649.408
85	19342813113834066795298.816	0.001	19342813113834066795298.816
86	38685626227668133590597.632	0.001	38685626227668133590597.632
87	77371252455336267181195.264	0.001	77371252455336267181195.264
88	154742504910672534362390.528	0.001	154742504910672534362390.528
89	309485009821345068724781.056	0.001	309485009821345068724781.056
90	618970019642690137449562.112	0.001	618970019642690137449562.112
91	1237940039285380274899124.224	0.001	1237940039285380274899124.224
92	2475880078570760549798248.448	0.001	2475880078570760549798248.448
93	4951760157141521099596496.896	0.001	4951760157141521099596496.896
94	9903520314283042199192993.792	0.001	9903520314283042199192993.792
95	19807040628566084398385987.584	0.001	19807040628566084398385987.584
96	39614081257132168796771975.168	0.001	39614081257132168796771975.168
97	79228162514264337593543950.336	0.001	79228162514264337593543950.336
98	158456325028528675187087900.672	0.001	158456325028528675187087900.672
99	316912650057057350374175801.344	0.001	316912650057057350374175801.344
100	633825300114114700748351602.688	0.001	633825300114114700748351602.688

TABLE II
 Summary of the results of the experiments on the effect of the concentration of the reactants on the rate of the reaction of the chloroacetyl chloride with the polyacrylonitrile

Run	Concentration of the reactants, mole/l.		Rate of the reaction, %/hr.
	Chloroacetyl chloride	Polyacrylonitrile	
1	0.001	0.001	0.001
2	0.002	0.002	0.004
3	0.004	0.004	0.016
4	0.008	0.008	0.064
5	0.016	0.016	0.256
6	0.032	0.032	1.024
7	0.064	0.064	4.096
8	0.128	0.128	16.384
9	0.256	0.256	65.536
10	0.512	0.512	262.144
11	1.024	1.024	1048.576
12	2.048	2.048	4194.304
13	4.096	4.096	16777.216
14	8.192	8.192	67108.864
15	16.384	16.384	268435.456
16	32.768	32.768	1073741.824
17	65.536	65.536	4294967.296
18	131.072	131.072	17179869.184
19	262.144	262.144	68719476.736
20	524.288	524.288	274877906.944
21	1048.576	1048.576	1099511627.776
22	2097.152	2097.152	4398046511.104
23	4194.304	4194.304	17179869184.416
24	8388.608	8388.608	68719476736.736
25	16777.216	16777.216	274877906944.144
26	33554.432	33554.432	1099511627776.576
27	67108.864	67108.864	4398046511104.224
28	134217.728	134217.728	17179869184416.896
29	268435.456	268435.456	68719476736736.736
30	536870.912	536870.912	274877906944144.144
31	1073741.824	1073741.824	1099511627776576.576
32	2147483.648	2147483.648	4398046511104224.224
33	4294967.296	4294967.296	17179869184416896.896
34	8589934.592	8589934.592	68719476736736736.736
35	17179869.184	17179869.184	274877906944144144.144
36	34359738.368	34359738.368	1099511627776576576.576
37	68719476.736	68719476.736	4398046511104224224.224
38	137438953.472	137438953.472	17179869184416896896.896
39	274877906.944	274877906.944	68719476736736736736.736
40	549755813.888	549755813.888	274877906944144144144.144
41	1099511627.776	1099511627.776	1099511627776576576576.576
42	2199023255.552	2199023255.552	4398046511104224224224.224
43	4398046511.104	4398046511.104	17179869184416896896896.896
44	8796093022.208	8796093022.208	68719476736736736736736.736
45	17592186044.416	17592186044.416	274877906944144144144144.144
46	35184372088.832	35184372088.832	1099511627776576576576576.576
47	70368744177.664	70368744177.664	4398046511104224224224224.224
48	140737488355.328	140737488355.328	17179869184416896896896896.896
49	281474976710.656	281474976710.656	68719476736736736736736736.736
50	562949953421.312	562949953421.312	274877906944144144144144144.144
51	1125899906842.624	1125899906842.624	1099511627776576576576576576.576
52	2251799813685.248	2251799813685.248	4398046511104224224224224224.224
53	4503599627370.496	4503599627370.496	17179869184416896896896896896.896
54	9007199254740.992	9007199254740.992	68719476736736736736736736736.736
55	18014398509481.984	18014398509481.984	274877906944144144144144144144.144
56	36028797018963.968	36028797018963.968	1099511627776576576576576576576.576
57	72057594037927.936	72057594037927.936	4398046511104224224224224224224.224
58	144115188075855.872	144115188075855.872	17179869184416896896896896896896.896
59	288230376151711.744	288230376151711.744	68719476736736736736736736736736.736
60	576460752303423.488	576460752303423.488	274877906944144144144144144144144.144
61	1152921504606846.976	1152921504606846.976	1099511627776576576576576576576576.576
62	2305843009213693.952	2305843009213693.952	4398046511104224224224224224224224.224
63	4611686018427387.904	4611686018427387.904	1717986918

Bilaga 2

FÖRSVARSDEPARTEMENTET Utdrag
 PROTOKOLL
 vid regeringssammanträde
 1976-12-30

Föredragande: statsrådet Krönmark

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77
 såvitt avser försvarsdepartementets verksamhetsområde

DRIFTBUDGETEN

FJÄRDE HUVUDTITELN

G. Civilförsvaret

[1] **G 1. Civilförsvaret.** Under denna rubrik har i statsbudgeten för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 160 050 000 kr, varav 40,5 milj. kr. beräknats som betalningsmedel för statsbidrag för anskaffning av skyddsrum m. m. Vidare har riksdagen bemyndigat regeringen att medge att statsbidrag får utgå för anskaffning av skyddsrum m. m. inom en kostnadsram av 75,5 milj. kr.

I lag (1976: 276) med provisoriska bestämmelser om statsbidrag till kommuner för vissa civilförsvarkostnader (prop. 1975/76: 199, FÖU 1975/76: 36, rskr 1975/76: 279) föreskrivs att utan hinder av vad som sägs i 42 § civilförsvarslagen (1960: 74) får kommun t. o. m. utgången av juni 1979 bidrag av statsmedel för hela kostnaden för att uppföra ledningscentraler, observationsplatser, skydd för framskjutna enheter och branddammar för civilförsvaret i den mån kostnaden kan anses skäligen. Denna lag trädde i kraft den 9 juni 1976 och skall tillämpas även på ansökningar om statsbidrag som har getts in för prövning men som inte har slutligt avgjorts innan lagen trädde i kraft.

Civilförsvarsstyrelsen har anmält att den nya lagen medfört en ökad medelsförbrukning med 8 392 167 kr. för de ledningscentraler m. m. som har byggts under föregående budgetår. För innevarande budgetår beräknar styrelsen en ökad medelsförbrukning med 9 760 000 kr. på grund av den nya lagen. Samtidigt har av samma anledning, enligt civilförsvarsstyrelsen, behovet av bemyndiganden för påbörjade, avslutade

de och tillkommande anläggningar ökat med 24 260 000 kr. enligt prisläget den 1 februari 1977.

Föredraganden

Den ökade bemyndigandeskulden för de objekt som beslutats under budgetåret 1975/76 och tidigare kunde inte beräknas i budgetpropositionen för budgetåret 1976/77. Jag förordar därför att bemyndiganden om ytterligare högst 17 380 000 kr. för detta ändamål lämnas för innevarande budgetår. Det ökade bemyndigandet kan medföra behov av ytterligare betalningsmedel. Eventuellt överskridande av utgiftsramen för civilförsvaret torde i enlighet med gällande regler få justeras i efterhand.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att bemyndiga regeringen att medge att statsbidrag utgår för anskaffning av skyddsrum m. m. inom en kostnadsram av ytterligare 17 380 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

III. FÖRSVARETS FASTIGHETSFOND

[2] 3. **Flygvapenförband: Anskaffning av anläggningar.** Under denna rubrik har på statsbudgeten för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 103 250 000 kr. På anslaget kvarstod den 1 juli 1976 ett outnyttjat belopp av 1 041 022 kr. För innevarande budgetår har budgeterats en medelsförbrukning av 101 750 000 kr., varav 63 250 000 kr. för anskaffning av kaserner m. m.

Fortifikationsförvaltningen har anmält att medelsförbrukningen för den under innevarande budgetår planerade byggnadsverksamheten avseende kaserner m. m. beräknas komma att överstiga det för ändamålet budgeterade beloppet med 7 milj. kr. Anledningen härtill är att byggkostnaderna och kostnaderna för att tillgodose personalens krav på arbetsmiljö och arbetarskydd m. m. har ökat i högre grad än vad som har kunnat förutses. De byggnadsåtgärder som är inplanerade under innevarande budgetår är till stor del inriktade på att skapa godtagbara förhållanden för personalen och att uppfylla gällande bestämmelser för miljöskydd m. m. De bör därför inte senareläggas. Då det är angeläget att planerade byggnadsobjekt utförs så snart som möjligt har chefen för flygvapnet förklarat sig beredd att omfördela medel inom huvudprogrammet Flygvapenförband genom att erforderligt belopp låses på anslaget D 2. **Flygvapenförband: Materielanskaffning.**

Överbefälhavaren har i yttrande, efter hörande av chefen för flygvapnet, anfört att de aktuella byggnadsobjekten är av sådan angelägenhetsgrad att de inte bör senareläggas. Överbefälhavaren är därför be-

redd att acceptera den senareläggning av materielanskaffning som blir följd av den föreslagna omfördelningen.

Jag anser i likhet med överbefälhavaren, chefen för flygvapnet och fortifikationsförvaltningen att det är angeläget att den för innevarande budgetår planerade byggnadsverksamheten avseende kaserner m. m. kan genomföras. Jag förordar därför att ett belopp av 7 milj. kr. för detta ändamål anvisas på tilläggsbudget II till statsbudgeten för innevarande budgetår. För att detta inte skall medföra att utgiftsramen för det militära försvaret överskrids bör motsvarande belopp låsas på anslaget D 2. Flygvapenförband: Materielanskaffning.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Flygvapenförband: Anskaffning av anläggningar* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77 anvisa ett investeringsanslag av 7 000 000 kr.

Bilaga 3

SOCIALDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringsammanträde
1976-12-30

Föredragande: statsrådet Troedsson

**Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77
såvitt avser socialdepartementets verksamhetsområde**

DRIFTBUDGETEN

FEMTE HUVUDTITELN

K. Vissa åtgärder för handikappade

[1] **K 1. Bidrag till handikappinstitutet m. m.** I statsbudgeten för budgetåret 1976/77 har under denna rubrik anvisats ett anslag av 8 335 000 kr. Beräkningen av handikappinstitutets statsbidragsbehov har för budgetåret 1976/77 gjorts med utgångspunkt i 1976 års löneläge före kontrollstationsförhandlingar m. m. Jag förordar att medelsanvisningen med hänsyn härtill ökas med 375 000 kr. för budgetåret 1976/77.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Bidrag till handikappinstitutet m. m.* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77 anvisa ett anslag av 375 000 kr.

Bilaga 4

Utdrag

KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET PROTOKOLL

vid regeringssammanträde

1976-12-30

Föredragande: statsrådet Turesson

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77 såvitt avser kommunikationsdepartementets verksamhetsområde

---

KAPITALBUDGETEN

IV. STATENS UTLÄNINGSFONDER.

[1] 4. **Statens lånefond för den mindre skeppsfarten.** Statens lånefond för den mindre skeppsfarten har till syfte att genom lånestöd främja en från allmän synpunkt önskvärd förnyelse av landets bestånd av mindre fartyg. Företräde till lån skall ges mindre rederier. Lån ur fonden beviljas av länenämnden för den mindre skeppsfarten. Låneverksamheten regleras genom kungörelsen (1971: 324) om lånefonden för den mindre skeppsfarten och instruktion (1971: 325) för länenämnden för den mindre skeppsfarten (omtryckt 1975: 1075, ändrad 1976: 494).

Genom den delvis ändrade låneinriktning som länenämnden fick fr. o. m. den 1 juli 1971 (prop. 1971: 1 bil. 8, TU 1971: 2, rskr 1971: 54) har lånegivningen mera generellt inriktats på den mindre företagssamheten inom rederinäringen och därvid blivit mindre bunden till viss tonnagestorlek.

Genom olika riksdagens beslut har lånefonden budgetåren 1974/75 och 1975/76 förstärkts med 53 milj. kr. Kapitaltillgångarna i fonden uppgår därefter till 105,8 milj. kr.

Lånenämnden för den mindre skeppsfarten

I skrivelse den 30 augusti 1976 har nämnden anhållit om tilläggsanslag för budgetåret 1976/77 om 35 milj. kr.

Föredraganden

Utvecklingen inom den mindre svenska skeppsfarten har när det gäller torrlastfartygen under ett antal år kännetecknats av en betydande till-

bakagång. Ett stort antal fartyg har under senare år sålts ut samtidigt som genomsnittsåldern för de kvarvarande ökat. Den begränsade förnyelse som skett under de senaste åren har inneburit ökad fartygsstorlek, högre teknisk kvalitet och lägre genomsnittsålder men samtidigt medfört investeringsbehov av en helt annan storleksordning än vad som tidigare varit fallet. Den förstärkning av lånefonden som skett under budgetåren 1974/75 och 1975/76 bör ses mot bakgrund av dessa förhållanden.

På grund av sambandet mellan länenämndens framtida verksamhet och varvskreditutredningens (I 1974: 03) förslag fann dåvarande chefen för kommunikationsdepartementet efter samråd med dåvarande chefen för industridepartementet i prop. 1975/76: 100 bil. 8 s. 296 lämpligt att pröva frågan om kreditbehoven för den mindre skeppsfarten i anslutning till beredningen av utredningens förslag och förordade därför att anslaget för budgetåret 1976/77 fördes upp med ett formellt belopp av 1 000 kr.

Varvskreditutredningens förslag behandlades i prop. 1975/76: 121, vari bl. a. anfördes att det var motiverat att närmare analysera de svenska rederiernas aktuella ekonomiska situation och utsikter under de närmaste åren och att snabbt göra en sådan analys. I avvaktan härpå bedömdes ställning inte böra tas till utredningens förslag angående rederiernas finansieringsförhållanden varför gällande finansieringsordning t. v. borde bibehållas.

Vid riksdagens behandling av propositionen förutsatte näringsutskottet (NU 1975/76: 73) att den mindre sjöfartens problem skulle komma att behandlas i analysen och att förslag till åtgärder för att tillgodose det behov av lånefinansiering som kunde förefinnas skulle utarbetas. Utskottets hemställan att riksdagen gav regeringen till känna vad utskottet härvid anfört bifölls av riksdagen (rskr 1975/76: 386).

Det tillgängliga låneutrymmet i fonden är i dag endast ca 5 milj. kr., vilket är otillräckligt i förhållande till aktualiserade lånebehov. En förstärkning av fonden föregriper inte behandlingen av de förslag som kan komma att läggas fram av den interdepartementala arbetsgrupp som analyserar de svenska rederiernas aktuella ekonomiska situation och utsikter under de närmaste åren eller de förslag som kan komma från trafikpolitiska utredningen som en följd av denna utrednings arbete med den svenska kustsjöfartens problem i ett längre perspektiv. Jag förordar därför att 15 milj. kr. tillförs fonden under innevarande budgetår. Vid bedömningen av angelägenheten att fonden snabbt tillförs dessa medel har jag lagt vikt vid det förhållandet att fondens ändamål är särskilt inriktat mot de mindre rederiernas finansieringsbehov. Man kan vidare erfarenhetsmässigt räkna med att positiva effekter uppstår också för mindre svenska varv eftersom en del av lånemedlen placeras i fartyg som nybyggs eller ombyggs vid sådana varv.

Prop. 1976/77: 101

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att till *Statens lånefond för den mindre skeppsfarten* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77 anvisa ett investeringsanslag av 15 000 000 kr.

Bilaga 5

BUDGETDEPARTEMENTET

Utdrag
 PROTOKOLL
 vid regeringssammanträde
 1976-12-30

Föredragande: statsrådet Mundebo

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77
 såvitt avser budgetdepartementets verksamhetsområde

DRIFTBUDGETEN

SJUNDE HUVUDTITELN

[1] **B 12. Inredning av byggnader för statlig förvaltning.** Under denna rubrik har i statsbudgeten för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 22 milj. kr. Reservationen på anslaget vid budgetårets ingång var ca 7,2 milj. kr.

Jag har tidigare denna dag vid min anmälan till prop. 1976/77: 100 (bil. 11) av detta anslag för budgetåret 1977/78 redovisat förslag till ändrade kostnadsramar i utrustningsplanen bl. a. för *Kriminalvårdsstyrelsen/sjöfartsverket: Telefonväxel, Sjöfartsverket: Övrig utrustning, Nybyggnader i Klaraområdet: Telefonväxel, Statens institut för byggnadsforskning: Övrig utrustning* samt *Riksförsäkringsverket/statens personalpensionsverk: Övrig utrustning*. Mot bakgrund av vad jag där har redovisat förordar jag att följande ändrade kostnadsramar i 1 000-tal kr. förs upp i utrustningsplanen redan för innevarande budgetår.

Utrustningsobjekt	Förordad ram eller ändring av tidigare ram	Kostnadsram		Medelsförbrukning t. o. m. 1976-06-30
		definitiv	delram art ¹	
<i>Norrköping</i>				
<i>Kriminalvårdsstyrelsen/sjöfartsverket:</i>				
telefonväxel	+ 205	1 210	2b	912
<i>Sjöfartsverket:</i>				
övrig utrustning	+ 60	145	2b	58

Utrustningsobjekt	Förordad ram eller ändring av tidiga- re ram	Kostnadsram		Medels- förbruk- ning t. o. m. 1976-06-30
		defini- tiv	delram	
<i>Karlstad</i>				
Nybyggnader i Klara- området:				
telefonväxel	+ 985		2 300	2b
<i>Gävle</i>				
Statens institut för bygg- nadsforskning:				
övrig utrustning	+ 500	3 000		2a 1 173
<i>Sundsvall</i>				
Riksförsäkringsverket/ statens personalpensions- verk:				
övrig utrustning	+ 75	535		2a 382

¹ Art av kostnadsram för resp. objekt:

2a Förslag till ändrad kostnadsram (tidigare fastställd som definitiv)

2b Förslag till ändrad kostnadsram (tidigare fastställd som delram)

Jag förordar vidare att de utgifter som hänger samman med de nu redovisade utrustningsobjekten får bestridas av tillgängliga medel under detta reservationsanslag.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att besluta om anskaffningen av viss utrustning av byggnader för statlig förvaltning inom de kostnadsramar som jag har förordat i det föregående,
2. godkänna vad jag har förordat i det föregående angående bestridande av utgifterna för viss utrustning av byggnader för statlig förvaltning.

E. Diverse

[2] E 12. **Viss utbildningsverksamhet.** Under denna rubrik har i statsbudgeten för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 2,4 milj. kr.

I prop. 1975/76: 173 om kvinnor i statlig tjänst anmälde föredraganden bl. a. frågan om att på försök betala ut ersättning för vissa merkostnader för barntillsyn som deltagare i statlig internatutbildning visar sig ha haft för att kunna delta i utbildningen. Försöket föreslogs omfatta en tid av två år räknat fr. o. m. den 1 juli 1976 och ersättningen betalas av statens personalutbildningsnämnd från det under sjunde huvudtiteln uppförda reservationsanslaget Viss utbildningsverksamhet. Personalutbildningsnämnden föreslogs för ändamålet få disponera högst 1 milj. kr. vardera året. Om till följd av försöksverksamheten ytterligare medel

skulle behövas under anslaget budgetåret 1976/77 utöver vad som beräknats i 1976 års budgetproposition räknade föredraganden med att återkomma härtill i annat sammanhang. Riksdagen beslöt lämna vad som anförts i denna del utan erinran (InU 1975/76: 42, rskr 1975/76: 342).

Regeringen har genom beslut den 23 juni 1976 meddelat vissa föreskrifter bl. a. för beräkningen av ifrågavarande ersättning samt ställt 1 milj. kr. till personalutbildningsnämndens förfogande.

Sedan försöksverksamheten nu har kommit i gång kan det ytterligare medelsbehovet på ovanstående reservationsanslag beräknas till 1 milj. kr. för innevarande budgetår. Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Viss utbildningsverksamhet* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kr.

KAPITALBUDGETEN

II. STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

[3] **11. Byggnadsarbeten för statlig förvaltning.** Under denna rubrik har i statsbudgeten för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 285 milj. kr.

Jag har tidigare denna dag vid min anmälan till prop. 1976/77: 100 (bil. 11) av detta anslag för budgetåret 1977/78 redovisat förslag till kostnadsramar bl. a. för om- och nybyggnader i *Södra Klara i Stockholm* för departementen, nybyggnad i *kv. Måsen* och *kv. Jungfrun i Sundsvall* för riksförsäkringsverket m. fl. samt om- och tillbyggnad i *kv. Kungsfågeln i Luleå* för länsförvaltningen och den lokala lantmäteriorganisationen. Med hänsyn till tidplanerna för arbetena i *Södra Klara* bör kostnadsramen i den del den avser om- och nybyggnad i *kv. Loen 4, 5* föras upp redan innevarande budgetår. Kostnaderna för dessa arbeten beräknas till 25,8 milj. kr. Även för de övriga angivna nybyggnaderna bör byggnadsarbetena påbörjas redan innevarande budgetår.

Mot bakgrund av vad jag har redovisat i det föregående bör följande nya kostnadsramar i 1 000-tal kr. föras upp i investeringsplanen för innevarande budgetår.

Byggnadsobjekt	Kostnadsram		Medelsförbrukning Beräknad för		Bygg- start år-mån.	Färdig- ställande år-mån.
	1975-04-01	1976-04-01	1976/77	1977/78		
<i>Stockholm</i>						
Om- och ny- byggnader i Södra Klara		25 800	4 000	8 500	77-04	79-01
<i>Sundsvall</i>						
Nybyggnad i kv. Måsen	28 000	29 000	2 500	1 000	72-06	78-08
Nybyggnad i kv. Jungfrun		40 000	6 000	12 000	77-03	79-04
<i>Luleå</i>						
Om- och till- byggnad i kv. Kungsfågeln		8 200	2 500	4 000	77-03	78-06

Av den investeringsplan för detta anslag som jag har anmält tidigare denna dag samt av anslagsberäkningen för innevarande och nästa budgetår framgår att medelsbehovet för innevarande budgetår överstiger de tillgängliga medlen under anslaget med ca 40 milj. kr. Detta hänger samman främst med att medelsförbrukningen för flera av objekten i investeringsplanen har skett i snabbare takt än vad som förutsågs vid beräkningen av medelsbehovet i prop. 1975/76: 100 bil. 9 s. 140. Jag förordar därför att ett investeringsanslag av ytterligare 40 milj. kr. anvisas till byggnadsarbeten för statlig förvaltning för budgetåret 1976/77.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att besluta om vissa byggnadsarbeten för statlig förvaltning inom de kostnadsramar som jag har förordat i det föregående,
2. till *Byggnadsarbeten för statlig förvaltning* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77 anvisa ett investeringsanslag av 40 000 000 kr.

Bilaga 6

UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-12-30

Föredragande: statsrådet Wikström

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77
såvitt avser utbildningsdepartementets verksamhetsområde

DRIFTBUDGETEN**ATTONDE HUVUDTITELN****B. Kulturändamål**

[1] **B 10. Bidrag till Operan och Dramatiska teatern.** I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 86 011 000 kr. I tilläggsbudget I för budgetåret 1976/77 har till bidrag till Operan och Dramatiska teatern anvisats ett reservationsanslag av 13 515 000 kr. (prop. 1976/77: 25, KrU 1976/77: 27, rskr 1976/77: 72) med hänsyn till kostnadsökningar till följd av 1975 års löneavtal, samt beslutade ökning av de sociala avgifterna den 1 januari 1976. Operan och Dramatiska teatern har anhållit om ytterligare medel för budgetåret 1976/77 med hänsyn till kostnadsökningar till följd av 1976 års löneavtal och beslutade ökning av de sociala avgifterna den 1 januari 1977 m. m.

Föredraganden

Vid min företrädares anmälan av medelsbehovet under detta anslag anförde han att han avsåg att återkomma senare angående behov till följd av ökade lönekostnader. Med hänvisning till de kostnadsökningar som redovisats i teatrarnas framställningar förordar jag att anslaget till Operan och Dramatiska teatern höjs med 8 478 000 kr. resp. 3 965 000 kr., varav för löner högst 4 315 000 kr. resp. 2 305 000 kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Operan och Dramatiska teatern* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77 anvisa ett reservationsanslag av 12 443 000 kr.

[2] **B 11. Bidrag till Svenska riksteatern.** I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 44 724 000 kr. I tilläggsbudget I för budgetåret 1976/77 har till bidrag till Svenska riksteatern anvisats ett reservationsanslag av 6 858 000 kr. (prop. 1976/77: 25, KrU 1976/77: 27, rskr 1976/77: 72) med hänsyn till kostnadsökningar till följd av 1975 års löneavtal, beslutade ökning av de sociala avgifterna den 1 januari 1976 samt traktamentshöjningar fr. o. m. den 1 januari 1975. Svenska riksteatern har anhållit om ytterligare medel för budgetåret 1976/77 med hänsyn till kostnadsökningen till följd av 1976 års löneavtal och beslutade ökning av de sociala avgifterna den 1 januari 1977, ökade kostnader för traktamenten m. m.

Föredraganden

Vid min företrädares anmälan av medelsbehovet under detta anslag i prop. 1975/76: 100 anförde han att han avsåg att återkomma senare angående behov till följd av ökade löne- och traktamentskostnader. Vid min anmälan av detta anslag i tilläggsbudget I för 1976/77 kunde inte någon hänsyn tas till 1976 års löneavtal.

Med hänvisning till de kostnadsökningar som redovisats i teaterns framställningar förordar jag att anslaget till Svenska riksteatern höjs med 6 134 000 kr., varav för löner högst 2 539 000 kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Bidrag till Svenska riksteatern* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77 anvisa ett reservationsanslag av 6 134 000 kr.

[3] **B 13. Rikskonsertverksamhet.** I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 21 640 000 kr. I tilläggsbudget I för 1976/77 för budgetåret 1976/77 har till rikskonsertverksamhet anvisats ett reservationsanslag av 2 228 000 kr. (prop. 1976/77: 25, KrU 1976/77: 27, rskr 1976/77: 72) med hänsyn till kostnadsökningar till följd av 1976 års löneavtal samt beslutade ökning av de sociala avgifterna den 1 januari 1976. Institutet för rikskonsorter begär ytterligare medel för bl. a. täckande av kostnader till följd av beslutade ökning av de sociala avgifterna den 1 januari 1977.

Föredraganden

Med hänvisning till de kostnadsökningar som redovisats i Rikskonsorters framställning till följd av bl. a. de redovisade kostnadsökningarna för sociala avgifter förordar jag att anslaget till Institutet för rikskonsorter höjs med 237 000 kr. för innevarande budgetår.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Rikskonsertverksamhet* på tilläggsbudget II till statsbud-

geten för budgetåret 1976/77 anvisa ett reservationsanslag av 237 000 kr.

[4] **E 25. Teknisk samt viss medicinsk och matematisk-naturvetenskaplig utbildning och forskning m. m. i Göteborg och Linköping.** Vid universitetet i Linköping bedrivs högre teknisk utbildning på fyra utbildningslinjer, nämligen datateknik, industriell ekonomi, maskinteknik samt teknisk fysik och elektroteknik. På de fyra linjerna finns sammanlagt 2 440 utbildningsplatser, varav 610 i första årskursen.

De senaste åren har universitetet på linjerna för maskinteknik resp. teknisk fysik och elektroteknik haft ett stort antal vakanser. Vid beräkningen av anslagen till verksamheten har detta beaktats genom en lägre resurstilldelning än om platserna hade varit besatta. I höst har emellertid antalet nya studerande i årskurs 1 kraftigt överstigit de närmast föregående årens. Detta är en utveckling som jag mot bakgrund av de senaste årens låga tillströmning till teknisk utbildning anser är glädjande.

Teknisk utbildning är till följd av sin laborativa karaktär förhållandevis dyrbar jämfört med flertalet andra utbildningar. Kraftiga förändringar av studerandeantalet kan därför inte lika lätt som i andra fall mötas med tillfälliga omdisponeringar av befintliga resurser. I det aktuella fallet har, enligt vad jag inhämtat, möjligheterna till omfördelningar uttömts.

Mot bakgrund av anförda förhållanden finner jag skäl föreligga för att förorda tilläggsanslag till Linköpings universitet. Jag har beräknat att ett medelstillskott om 1 348 000 kr. bör täcka behovet.

Med hänvisning till vad jag anført hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att till *Teknisk samt viss medicinsk och matematisk-naturvetenskaplig utbildning och forskning m. m. i Göteborg och Linköping* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77 anvisa ett reservationsanslag av 1 348 000 kr.

[5] **E 68. Inredning och utrustning av lokaler vid universiteten m. m.** I statsbudgeten för innevarande budgetår är under denna anslagsrubrik uppfört ett reservationsanslag av 84 milj. kr. Av beloppet disponerar enligt regleringsbrev byggnadsstyrelsen 26 milj. kr. enligt en särskild inredningsplan och utrustningsnämnden för universitet och högskolor 57 milj. kr. enligt en särskild utrustningsplan (prop. 1975/76: 117, UbU 1975/76: 24, rskr 1975/76: 252). Anslagsposten Diverse objekt är uppförd med 1 milj. kr. Medelsreservationen vid budgetårets början var ca 14,3 milj. kr.

I sina anslagsframställningar för budgetåret 1977/78 har byggnadsstyrelsen och utrustningsnämnden lagt fram förslag om nya och ändrade kostnadsramar för vissa inrednings- och utrustningsobjekt.

För de förslag till nya och ändrade ramar som med hänsyn till föreliggande tidplaner nu bör behandlas kommer jag i det följande att lämna en kortfattad redogörelse.

Stockholm

Operan, etapp III. I inredningsplanen är uppförd en kostnadsram av 1 090 000 kr. som beräknats för etapperna I och II av ombyggnad av Operan. I beslut den 22 april 1976 uppdrog regeringen åt byggnadsstyrelsen att utföra dels en etapp III av ombyggnad av Operan, dels ombyggnad av lantmäteristyrelsens hus för Operans kansli. Redogörelse för dessa byggnadsärenden har lämnats i prop. 1975/76: 117 (s. 7). Inflyttning i de ombyggda lokalerna beräknas ske successivt under våren 1977.

Byggnadsstyrelsen räknar med att befintlig inredning kan användas för kanslilokalerna i lantmäteristyrelsens hus. Kostnaderna för ny inredning för lokalerna inom etappen III av ombyggnad av Operan beräknas av styrelsen till 1 450 000 kr.

Ombyggnad av lokaler för musikhögskolan m. m. I prop. 1976/77: 25 (bil. 7 s. 69) lämnades en närmare redogörelse för detta byggnadsobjekt.

Regeringen har den 21 oktober 1976 uppdragit åt byggnadsstyrelsen att inom en kostnadsram av 4 milj. kr. utföra etapp I av de föreslagna byggnadsåtgärderna. Etappen beräknas vara slutförd under våren 1977.

Inredningskostnaderna för etapp I har beräknats till 1 025 000 kr. Byggnadsstyrelsen föreslår att en delram på detta belopp förs upp i inredningsplanen för innevarande budgetår.

Flyttningskostnader för livrustkammaren. Flyttningen av livrustkammaren till ombyggda lokaler i Stockholms slott beräknas bli avslutad hösten 1977. I utrustningsplanen är uppförd en delram av 250 000 kr. för flyttningskostnader. Detta belopp har, i avvaktan på anbudsprövning, beräknats för en första etapp av flyttningen. Kulturrådets LUP-delegation föreslår nu på grundval av närmare prövning och beräkning av flyttningskostnaderna att kostnadsramen höjs med 355 000 kr. till 605 000 kr. Ramen kan därmed betecknas som definitiv.

Lund

Nybyggnad för filial till universitetsbiblioteket. Nybyggnaden, som omfattar lokaler motsvarande en programarea, exkl. kapprum etc., av 3 700 m² beräknas bli inflyttningsklar under våren 1977.

I utrustningsplanen är uppförd en delram av 600 000 kr. för utrustning av nybyggnaden samt för flyttningskostnader enligt preliminär beräkning. LUP-kommittén föreslår att ramen höjs med 545 000 kr., varav 270 000 kr. avser ökade flyttningskostnader, 225 000 kr. magnetiskt stöldskyddssystem och 50 000 kr. övriga tillkommande utrustningskostnader. Enligt kommittén kan den föreslagna ramen av (600 000 + 545 000 =) 1 145 000 kr. därmed betecknas som definitiv.

Umeå

Teckningslärarutbildning. I inredningsplanen är uppförd en delram av 300 000 kr. för en ny utbildning av teckningslärare i Umeå (prop. 1975/76: 117 s. 24). I prop. 1975/76: 89 om lärarutbildningens dimensionering och lokalisering m. m. har beräknats medel för en intagning av 24 studerande läsåret 1976/77.

Byggnadsstyrelsen räknar med att teckningslärarutbildningen inför vårterminen 1977 skall flytta från nuvarande provisoriska lokaler till en mer permanent förhyrning. De lokaler som skall inredas ökas härigenom. Samtidigt måste viss inredning specialtillverkas på grund av de planerade lokalernas utformning. Styrelsen räknar vidare med behov av en ökad standard och täthet i möbleringen jämfört med tidigare redovisat preliminärt förslag. Byggnadsstyrelsen beräknar numera kostnaderna för ny inredning för teckningslärarutbildningen till sammanlagt 775 000 kr. Kostnadsramen bör därför höjas med 475 000 kr. till 775 000 kr. Ramen kan därvid betecknas som definitiv.

Telefonväxel. Telefonväxeln vid universitetet i Umeå är av typ A 344 och utbyggd för 700 anknytningar. LUP-kommittén föreslår nu en utbyggnad av växeln med ytterligare 300 anknytningar så att skogshögskolan och arbetarskyddsstyrelsens arbetsmedicinska filial, vilka skall få lokaler inom universitetsområdet, kan anslutas. Kommittén beräknar kostnaden för utbyggnaden till ca 500 000 kr. och föreslår att en delram av nämnda belopp för telefonväxel förs upp i utrustningsplanen. Av beloppet avser ca 120 000 kr. utrustning för direktval.

Föredraganden

För att inredning och utrustning utan försening skall kunna anskaffas till de objekt som jag har redogjort för i det föregående bör de i följande sammanställning angivna kostnadsramarna — i 1 000-tal kr. — föras upp i inrednings- och utrustningsplanerna. Jag har därvid tagit hänsyn till prisökningar under upphandlingstiden.

Objekt	Förordad ram eller förordad ändring av tidigare ram	Kostnadsram	
		Definitiv ram	Delram
<i>Inredning</i>			
<i>Stockholm</i>			
Operan, etapp III	+ 1 450	1 450	
Ombyggnader av lokaler för musikhögskolan m. m., etapp I	+ 1 025		1 025
<i>Umeå</i>			
Teckningslärarutbildning	+ 475	775	
<i>Utrustning</i>			
<i>Stockholm</i>			
Flyttningskostnader för livrustkammaren	+ 350	600	
<i>Lund</i>			
Nybyggnad för filial till universitetsbiblioteket	+ 300	900	
<i>Umeå</i>			
Telefonväxel	+ 500	500	

Kostnadsramar för inredning och utrustning anpassas inte fortlöpande till förändringar i prisläget genom uppräkningsindex (jfr prop. 1967: 104 s. 41). Skälet till detta är svårigheterna att konstruera en index som inte samtidigt påverkas av sådana kostnadsändringar som hänför sig till kvalitetsändringar. I stället har myndigheterna hänvisats till möjligheten att i särskilda fall på nytt underställa regeringen de ramar som inför upphandlingen visat sig inte rymma kostnaderna för i huvudsak den inredning eller utrustning som tidigare godtagits. Byggnadsstyrelsen föreslår att de i inredningsplanen uppförda kostnadsramarna för ombyggnad av Fredrik Bloms hus i Stockholm, ombyggnad för livrustkammaren i Stockholm, om- och tillbyggnad för statens scenateljéer i Hägernäs, ombyggnad av byggnad XXVI inom tekniska högskolans område i Stockholm, nybyggnad för elevbostäder vid Tomtebodaskolan, tekniska institutionen vid riksantikvarieämbetet och statens historiska museer, statens scenskola m. m. i Stockholm, upprustning av universitetshuset i Uppsala, nybyggnad för filial till universitetsbiblioteket i Lund, restaurang inom Chalmersområdet i Göteborg, fastighetstjänst i Umeå och svenskhemmet Voksenåsen höjs med sammanlagt 1 525 000 kr. För justering av nämnda ramar beräknar jag sammanlagt 800 000 kr.

Jag förordar att de ökade utgifter som hänger samman med här behandlade objekt får bestridas av tillgängliga medel under förevarande anslag.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att besluta om anskaffning av viss inredning och utrustning av lokaler vid universiteten m. m. inom de kostnadsramar som jag har förordat i det föregående,
2. godkänna vad jag har förordat i det föregående angående bestridande av utgifterna för viss inredning och utrustning av lokaler vid universiteten m. m.

Bilaga 7

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-12-30

Föredragande: statsrådet Dahlgren

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77
såvitt avser jordbruksdepartementets verksamhetsområde

DRIFTBUDGETEN**NIONDE HUVUDTITELN****B. Jordbrukets rationalisering m. m.**

[1] **B 4. Bidrag till jordbrukets rationalisering, m. m.** På statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett förslagsanslag av 27 milj. kr. Riksdagen har för budgetåret medgivit att från förevarande anslag får beviljas statsbidrag till jordbrukets rationalisering med sammanlagt högst 37 milj. kr. Regeringen har i regleringsbrev föreskrivit att högst 12 milj. kr. får beviljas till yttre rationalisering och högst 25 milj. kr. till inre rationalisering. Ramen för inre rationalisering avser även bidrag till miljövärdande åtgärder inom jordbruket.

Lantbruksstyrelsen

Styrelsen har från lantbruksnämnderna inhämtat uppgifter om beviljade bidrag och beräknat behov under återstoden av budgetåret. Dessa visar på en kraftig ökning av bidragen till miljövärdande åtgärder i förhållande till tidigare budgetår. För innevarande budgetår beräknas behovet för detta ändamål vara ca 20 milj. kr. mot 13,4 milj. kr. budgetåret 1975/76 och 8,4 milj. kr. budgetåret 1974/75. Tillsammans med behovet av bidrag till övrig inre rationalisering bedömer styrelsen därför att ramen för inre rationalisering totalt behöver uppgå till 40 milj. kr. För yttre rationalisering förefaller däremot ramen att kunna minskas med 6 milj. kr. Med hänsyn härtill föreslår styrelsen att ramen för statsbidrag till inre rationalisering ökas från 25 milj. kr. till 40 milj. kr., varav 6 milj. kr. genom jämkning med ramen för bidrag till yttre rationalisering.

Föredraganden

Stödet till jordbrukets rationalisering syftar framför allt till att stimulera och underlätta uppbyggnaden av rationella jordbruksföretag. De senaste åren har även statsbidrag lämnats för sådana miljövårdsåtgärder vid företagen som för miljövården ansvariga myndigheter funnit nödvändiga. Det är enligt min mening angeläget att ramarna för statsbidrag till nämnda ändamål anpassas till den lämpliga rationaliseringstakten. De för budgetåret 1976/77 fastställda bidragsramarna bör därför ökas med 9 milj. kr. till 46 milj. kr., varav högst 6 milj. kr. för yttre rationalisering och högst 40 milj. kr. för inre rationalisering. Regeringen bör liksom hittills kunna bestämma fördelningen mellan dessa ändamål.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att medge att under budgetåret 1976/77 statsbidrag beviljas till jordbrukets rationalisering med sammanlagt högst 46 000 000 kr.

[2] **B 6. Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti.** På statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett förslagsanslag av 1 milj. kr. Riksdagen har vidare för budgetåret medgivit att statlig kreditgaranti får lämnas för lån till yttre rationalisering, lån till inre rationalisering, jordförvärvslån, driftslån, maskinlån, lån till trädgårdsnäringens rationalisering m. m., lån till rennäringens rationalisering m. m. samt lån till inköp av avelshästar och ridhästar med sammanlagt 340 milj. kr., varav till trädgårdsnäringens rationalisering m. m. 14 milj. kr., till rennäringens rationalisering m. m. 2,5 milj. kr. samt till inköp av avelshästar och ridhästar 500 000 kr.

Lantbruksstyrelsen

Efterfrågan på kreditgarantier för lån till inre rationalisering inom jordbruket har ökat kraftigt. Denna utveckling orsakas av en stigande investeringsvilja inom näringen samt av höjda investeringskostnader. Styrelsen har inhämtat uppgifter från lantbruksnämnderna om hittills ianspråktagna belopp samt om beräknat behov av medel under återstoden av budgetåret. Dessa visar att nuvarande ram för inre rationalisering, 160 milj. kr., endast täcker behovet för hittills beviljade belopp och inneliggande ansökningar. För att kunna tillgodose behovet under resten av budgetåret bedömer styrelsen att ifrågavarande ram behöver ökas med 50 milj. kr. till totalt 210 milj. kr.

Föredraganden

Det statliga ekonomiska stödet till jordbrukets rationalisering utgår huvudsakligen i form av kreditgarantier. Efterfrågan på sådana garantier har, särskilt för lån till inre rationalisering, ökat kraftigt de se-

naste budgetåren. Enligt min mening är det angeläget att ramen för garantier för nämnda ändamål anpassas till den lämpliga rationaliserings-takten. Den bör därför höjas med 40 milj. kr.

För budgetåret 1976/77 bör sålunda statlig kreditgaranti beräknas för lån till yttre rationalisering med 50 milj. kr., för lån till inre rationalisering med 200 milj. kr., för driftlån med 67 milj. kr., för jordförvärvslån med 42 milj. kr., för maskinlån med 4 milj. kr., för lån till trädgårdsnäringens rationalisering m. m. med 14 milj. kr., för lån till rennäringens rationalisering m. m. med 2,5 milj. kr. samt för lån till inköp av avelshästar och ridhästar med 500 000 kr. Regeringen bör närmare kunna bestämma fördelningen mellan de fem förstnämnda ändamålen.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att medge att under budgetåret 1976/77 statlig kreditgaranti lämnas för lån till yttre rationalisering, lån till inre rationalisering, jordförvärvslån, driftslån, maskinlån, lån till trädgårdsnäringens rationalisering m. m. samt lån till inköp av avelshästar och ridhästar med sammanlagt högst 380 000 000 kr., varav till trädgårdsnäringens rationalisering m. m. 14 000 000 kr., till rennäringens rationalisering m. m. 2 500 000 kr. samt till inköp av avelshästar och ridhästar 500 000 kr.

E. Fiske

[3] **E 3. Främjande i allmänhet av fiskerinäringen.** I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 800 000 kr. Regeringen har i regleringsbrev föreskrivit att härav får högst 565 000 kr. disponeras för bidrag till säkerhetsutrustning för fiskefartyg.

Bestämmelserna om bidrag till säkerhetsutrustning finns i kungörelsen (1971: 445) om statligt stöd till fiskerinäringen (omtryckt 1976: 449). Bidrag lämnas till livräddningsflotte, brandskyddsutrustning och ekolod med 80 % av anskaffnings- och installationskostnaderna för sådan utrustning som svarar mot gällande minimikrav för ifrågavarande fiskefartyg. Bidrag lämnas vidare till radar och radiotelefon.

Fiskeristyrelsen har hemställt att 2 milj. kr. anvisas på tilläggsbudget under förevarande anslagsrubrik och att vissa ändringar görs i bestämmelserna om bidrag till säkerhetsutrustning. Efter remiss har yttrande över framställningen avgetts av Sveriges fiskares riksförbund.

Fiskeristyrelsen

Fram till början av november 1976 har till styrelsen kommit in ansökningar om säkerhetsutrustningsbidrag som enligt gällande bestämmelser berättigar till bidrag på sammanlagt ca 1,4 milj. kr. Anslaget till

ändamålet är för innevarande budgetår 565 000 kr. Det innebär att fiskeristyrelsen inte har möjlighet att lämna bidrag i den omfattning som de av riksdagen beslutade reglerna kräver. Styrelsen hemställer att ytterligare 2 milj. kr. anslås för ändamålet på tilläggsbudget för innevarande budgetår. Styrelsen föreslår även att anslaget tills vidare förs upp som förslagsanslag.

För fartyg med mindre dräktighet än 20 bruttoton som används i s. k. inre fart finns inga minimikrav fastställda för livflotte, brandskyddsutrustning och ekolod. Fiskeristyrelsen måste därför avslå ansökningar om bidrag till ifrågakvarande utrustning för sådana mindre fartyg. Enligt styrelsen finns starka skäl att lämna bidrag till ifrågakvarande utrustning även för mindre fartyg. Fiskeristyrelsen föreslår att bidragsreglerna ändras så att det blir möjligt att lämna bidrag även till fartyg för vilka ifrågakvarande utrustning inte är obligatorisk.

Remissyttrande

Sveriges fiskares riksförbund tillstyrker fiskeristyrelsens framställning.

Föredraganden

För att främja säkerheten för fiskare lämnas bl. a. bidrag med 80 % av anskaffnings- och installationskostnaderna för livflotte, ekolod och brandskyddsutrustning, som motsvarar gällande minimikrav för fiskefartyget i fråga. Eftersom inga minimikrav för ifrågakvarande slag av säkerhetsutrustning gäller, kan bidrag inte lämnas till fiskefartyg med en dräktighet understigande 20 bruttoton, vilka används i s. k. inre fart.

Jag anser emellertid att starka skäl talar för att bidrag även skall kunna lämnas till livflotte, brandskyddsutrustning och ekolod för fiskefartyg med mindre dräktighet än 20 bruttoton. Riskerna för olycksfall torde inte vara mindre vid fiske med dessa fartyg än med större. Jag biträder därför fiskeristyrelsens förslag att bidrag med 80 % får lämnas även om sådan utrustning inte är obligatorisk för fiskefartyget i fråga men med hänsyn till fartygsstorlek och fart är motiverad från säkerhetsynpunkt. En ytterligare förutsättning bör vara att fartyget används i ett rationellt bedrivet yrkesmässigt fiske. Bidrag bör få utgå för utrustning som anskaffats efter den 1 juli 1976.

Fiskeristyrelsen har anmält att ansökningarna överstigit det tillgängliga anslaget för innevarande budgetår. Det är enligt min mening angeläget att föreliggande bidragsbehov i rimlig utsträckning kan tillgodoses redan under innevarande budgetår. Jag förordar därför att för ändamålet ytterligare 2 milj. kr. anvisas på tilläggsbudget.

Under återopande av vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. godkänna de grunder för bidrag till säkerhetsutrustning för fiskefartyg som jag har förordat i det föregående,

2. till *Främjande i allmänhet av fiskerinäringen* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kr.

[4] **E 9. Täckande av förluster vid statlig kreditgaranti till fiske.** I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett förslagsanslag av 1 000 kr. Från anslaget bestrids bl. a. utgifter för att täcka förluster på grund av statlig garanti för lån till investeringar i fiskets berednings- och konservindustri. Garanti för lån till sådana investeringar får under innevarande budgetår beviljas med sammanlagt högst 5 milj. kr.

Under rubriken Lånefonden till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. har för innevarande budgetår på kapitalbudgeten under statens utlåningsfonder anvisats ett investeringsanslag av 700 000 kr. Ur fonden beviljas lån för sådan åtgärd inom fiskets berednings- och konservindustri som väsentligt underlättar avsättningen av fisk eller förbättrar fiskarnas möjligheter att köpa förnödenheter.

Bestämmelserna om kreditgarantier och lån ur lånefonden finns i kungörelsen (1971: 445) om statligt stöd till fiskerinäringen (omtryckt 1976: 449).

Fiskeristyrelsen har hemställt att garantiramen för lån till investeringar inom fiskets berednings- och konservindustri höjs till 7 milj. kr. under innevarande budgetår samt att lånefonden på tilläggsbudget tillförs 1 milj. kr.

Efter remiss har yttranden över framställningen avgetts av statens jordbruksnämnd och Sveriges fiskares riksförbund.

Fiskeristyrelsen

De senaste årens svårigheter för det svenska fisket har enligt fiskeristyrelsen till en del berott på att den inhemska kapaciteten för omhändertagande och beredning av fisk har varit liten. Osäkerheten inför den framtida utvecklingen av svenskt fiske, den relativt låga lönsamheten inom beredningsindustrin och konkurrenstrycket utifrån har inte främjat viljan till nyetableringar eller investeringar i äldre företag. Uttalanden om statsmakternas vilja att stödja fiskerinäringen har enligt fiskeristyrelsen väckt förhoppningar även inom beredningsindustrin. Antalet ansökningar om beredningslån har ökat men skulle varit än större, om medelstillgången varit sådan att företagen ansett det meningsfullt att inge ansökan. Fiskeristyrelsen beräknar att återstående utrymme för beredningslån under innevarande budgetår är ca 300 000 kr. Under styrelsens prövning ligger f. n. ansökningar om lån på sammanlagt 4 250 000 kr.

För att tillgodose de mest trängande och från samhällets synpunkt bäst motiverade lånekraven bör fonden enligt fiskeristyrelsen för innevarande budgetår tillföras ytterligare 1 milj. kr.

Beträffande kreditgarantier till investeringar i fiskberedningsindustrin anför fiskeristyrelsen att garantiramen för innevarande budgetår medger ytterligare garantiåtaganden utöver vad som erfordras för redan ansökta belopp. Utvecklingen på kreditmarknaden och det förhållandet att råvarutillgången i viss utsträckning nu säkrats genom det nyligen träffade ramavtalet om fortsatt svenskt fiske i den norska ekonomiska zonen kan dock komma att väsentligt öka behovet av kreditgarantier. Det är därför enligt fiskeristyrelsen angeläget att garantiramen för innevarande budgetår utvidgas med 2 milj. kr. till totalt 7 milj. kr.

Remissyttranden

Statens jordbruksnämnd finner det angeläget att tillräckliga medel står till förfogande för önskvärda åtgärder med syfte att underlätta avsättningen av svenskfångad fisk och höja effektiviteten inom berednings- och konservindustrin på fiskets område och tillstyrker fiskeristyrelsens förslag.

Sveriges fiskares riksförbund anför att det svenska västkustfisket under en lång följd av år har ilandfört huvudparten av sina sillfångster i Danmark för beredning. Riksförbundet förutser att de utvidgade fiskegränserna i Nordsjön och Skagerrak samt fångstbegränsningarna i samma område kommer att medföra ett ökat fiske i Östersjön och Kattegatt. För att minska beroendet av dansk beredningsindustri arbetar fiskarorganisationerna för en ökad beredningskapacitet inom landet. Riksförbundet anser att det svenska fiskets konkurrenskraft skulle öka om fisken bereds inom landet i stället för att som nu är fallet bereda fiskprodukter i stor utsträckning importerats. Även den etablerade beredningsindustrin behöver enligt riksförbundet anskaffa bl. a. filéskärningsmaskiner för att ta hand om de stora kvantiteter torsk och sill som fångas i Östersjön. Riksförbundet som anser fiskeristyrelsens förslag vara otillräckliga föreslår att lånefonden tillförs ytterligare 3 milj. kr. och att ramen för kreditgarantier ökas med 4 milj. kr. till 9 milj. kr.

Föredraganden

För att öka avsättningen av svenskfångad fisk stöds investeringar inom fiskets berednings- och konservindustri med statliga lån och lånegarantier. Kreditbehovet inom fiskets berednings- och konservindustri är f. n. stort. Till fiskeristyrelsen har kommit in ansökningar om lån och lånegarantier till investeringar som bedöms väsentligt främja avsättningen av fisk. Lånebehovet kan inte tillgodoses med de medel som ställts till förfogande för innevarande budgetår. Fiskeristyrelsen har därför hemställt om ytterligare medel på tilläggsbudget för innevarande budgetår. Statens jordbruksnämnd och Sveriges fiskares riksförbund tillstyrker framställningen.

Jag vill erinra om att fiskerikommittén (Jo 1975: 07) har att utreda fiskets kort- och långsiktiga problem. I kommitténs uppdrag ingår således att undersöka vilka åtgärder som behövs för att på längre sikt öka avsättningen av svenskfångad fisk och vilka åtgärder som kan behövas för att minska beroendet av utländsk beredningsindustri.

Jag anser det dock vara angeläget att i nuvarande situation stödja åtgärder inom berednings- och konservindustrin som främjar avsättningen av svensk fisk. Det statliga stödet bör främst inriktas på sådana åtgärder som tillvaratar den fisk som landas i Sverige och därigenom minskar överskotten. Jag förordar därför att under punkten 6 i det följande till Lånefonden till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. på tilläggsbudget anvisas ett investeringsanslag av 1 milj. kr. och att under förevarande punkt garantiramen för lån till fiskets berednings- och konservindustri under innevarande budgetår ökas från 5 milj. kr. till 7 milj. kr.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att medge att under budgetåret 1976/77 statlig garanti beviljas för lån till investeringar inom fiskets berednings- och konservindustri med sammanlagt högst 7 000 000 kr.

G. Utbildning och forskning

[5] **G 14. Inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m.** I statsbudgeten för innevarande budgetår har under denna anslagsrubrik anvisats ett reservationsanslag av 35 milj. kr. Av beloppet disponerar byggnadsstyrelsen 14 milj. kr. enligt en särskild inredningsplan och utrustningsnämnden för universitet och högskolor 21 milj. kr. enligt en särskild utrustningsplan.

Inredning

Byggnadsstyrelsen har redovisat förslag om höjningar av ett antal tidigare fastställda kostnadsramar samt uppförande i inredningsplanen av nya ramar för anskaffande av inredning. På grund av bl. a. gällande tidplaner för omlokaliseringen av veterinär- och skogshögskolorna bör förslagen prövas redan i detta sammanhang.

Med hänsyn till prisutvecklingen bör enligt styrelsen de i inredningsplanen uppförda kostnadsramarna för jordbrukets högskolor under rubriken Ultuna för inredning av *Kliniskt centrum, nybyggnad, Restauranger, om- och nybyggnad, Stora institutionsbyggnaden, ombyggnad, Distriktsförsöksstation, nybyggnad* och *Central förvaltning, ombyggnad* höjas med tillsammans 1 335 000 kr. till sammanlagt 14 110 000 kr.

Styrelsen har vidare föreslagit att kostnadsramarna för skogshögskolan för inredning av *Ny- och ombyggnader, Sköglig mykologi med mikrobiologi m. fl., om- och nybyggnader* i Ultuna samt *Ny- och ombyggnader* i Garpenberg höjs med tillsammans 1 035 000 kr. till sammanlagt 11 425 000 kr. med anledning av kostnadsutvecklingen.

För *Nybyggnad* i Umeå för skogshögskolan föreslår styrelsen att en med 6,6 milj. kr. förhöjd ram av 6,8 milj. kr. förs upp i inredningsplanen och därvid betraktas som definitiv.

Styrelsen har för statens veterinärmedicinska anstalt redovisat kostnadsberäkningar för nybyggnad av *Centralblock, nybyggnad*. Med hänsyn till att installationsbärande inredning behöver beställas innevarande år föreslår styrelsen en delram av 3,5 milj. kr. att föras upp i inredningsplanen.

Utrustning

Utrustningsnämnden för universitet och högskolor har redovisat förslag om nya kostnadsramar för anskaffande av utrustning till statens strålskyddsinstitut. Institutet har till följd av en av riksdagen beslutad omorganisation och utökade uppgifter (prop. 1975/76: 123, JoU 1975/76: 38, rskr 1975/76: 311) ställts inför behovet av utökade lokaler. I samband med att lokalfrågan löses måste utrustning till en sammanlagd kostnad av 3,4 milj. kr. tillföras institutet. Av beloppet avser 2,5 milj. kr. sådan utrustning vars anskaffning är direkt föranledd av institutets omorganisation och utökade verksamhet. Återstoden avser ersättningsanskaffning av utrustning. I avvaktan på förslag till kostnadsramar avseende budgetåret 1977/78 måste enligt nämndens mening delramar föras upp i utrustningsplanen redan innevarande år för att tillgodose akuta utrustningsbehov. Nämnden föreslår att delramar förs upp för en telefonväxel med 125 000 kr. och övrig utrustning med 400 000 kr.

Nämnden har vidare redovisat förslag om ny kostnadsram för anskaffning av telefonväxel vid lantbrukshögskolan i Alnarp. På grund av lång leveranstid bör den nya växeln beställas redan under hösten 1976 varför en delram av 700 000 kr. bör uppföras i utrustningsplanen under rubriken Alnarp.

Föredraganden

Kostnadsramar för inredning och utrustning anpassas inte fortlöpande till förändringar i prisläget genom uppräkningsindex. Myn-digheterna får i stället på nytt underställa regeringen de rammar som inför upphandlingen visat sig inte kunna rymma de kostnader som tidigare godtagits. Vid min prövning av de förslag till ändringar i inredningsplanen för innevarande budgetår som har redovisats av byggnadsstyrelsen har jag funnit det motiverat att styrelsen ges möjlighet att i viss

omfattning justera de kostnadsramar som tidigare har fastställts för de inredningsobjekt som har redovisats i det föregående. För inredningsobjekten *Restauranger, om- och nybyggnad, Distriktsförsöksstation, nybyggnad* och *Central förvaltning, ombyggnad* i Ultuna har justering av ramarna på dessa grunder redan gjorts under föregående budgetår.

Jag förordar att ytterligare justeringar av vissa inredningsramar får ske med ett belopp av sammanlagt 1,3 milj. kr. Jag har därvid tagit hänsyn till resp. tidpunkt för anskaffningen av inredning och utrustning. Härvid avses främst kostnadsramarna för inredning av objekten *Kliniskt centrum, nybyggnad, Stora institutionsbyggnaden, ombyggnad, Ny- och ombyggnader för skogshögskolan, skoglig mykologi med mikrobiologi m. fl., om- och nybyggnader* i Ultuna samt *Ny- och ombyggnader* i Garpenberg. Även de av mig redovisade under föregående budgetår ändrade ramarna bör kunna omfattas av ramjusteringar inom föreslaget belopp. Regeringen bör bemyndigas att efter förslag av byggnadsstyrelsen slutligt besluta om de ändringar av enskilda kostnadsramar som föranleds härav.

Jag förordar vidare att kostnadsramen för inredning av *Nybyggnad* för skogshögskolan i Umeå i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag förs upp med 6,8 milj. kr. och därvid betraktas som definitiv.

Riksdagen har under investeringsanslaget *Byggnadsarbeten vid jordbrukets högskolor m. m.* i anslutning till tilläggsbudget I till statsbudgeten för innevarande budgetår godkänt kostnadsram för objektet *Centralblock, nybyggnad* i Ultuna för statens veterinärmedicinska anstalt. Med hänsyn till tidplanen för objektet förordar jag att en delram av 3,5 milj. kr. förs upp i inredningsplanen.

Statens strålskyddsinstitutets utrustningsbehov till följd av den av riksdagen beslutade omorganisationen och därav ökade lokalbehov motiverar enligt min mening att en delram för telefonväxel av 125 000 kr. och övrig utrustning av 400 000 kr. tas upp i utrustningsplanen redan vid denna tidpunkt. Jag förordar vidare att en delram av 700 000 kr. förs upp för anskaffande av telefonväxel till lantbrukshögskolan i Alnarp.

Jag förordar att de ökade utgifter som hänger samman med här behandlade inredningsobjekt får bestridas av tillgängliga medel under anslaget.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att besluta om anskaffning av viss inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m. inom de kostnadsramar som jag har förordat i det föregående,
2. godkänna vad jag har förordat i det föregående angående bestridande av utgifterna för viss inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m.

KAPITALBUDGETEN

IV. STATENS UTLÄNINGSFONDER

[6] 8. Lånefonden till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. Med hänvisning till vad jag har anfört under punkten 4 hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att till *Lånefonden till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kr.

Bilaga 8

Utdrag
ARBETSMARKNADSDEPARTEMENTET PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-12-30

Föredragande: statsrådet Åsling

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77
såvitt avser arbetsmarknadsdepartementets verksamhetsområde

KAPITALBUDGETEN

IV. STATENS UTLANINGSFONDER

[1] **10. Statens hantverks- och industrilånefond.** Från anslaget förs över medel till statens hantverks- och industrilånefond för utlåning till företagareföreningarna, vilka i sin tur lämnar hantverks- och industrilån till hemslöjds-, hantverks- och småindustriföretag. Långivningen regleras genom kungörelsen (1960: 372) om statligt kreditstöd till hemslöjd, hantverk och småindustri (omtryckt 1973: 550; ändrad senast 1976: 471). För innevarande budgetår har till fonden anvisats 50 milj. kr. Vidare har beloppsgränsen för lån till ett och samma företag höjts från 200 000 kr. till 300 000 kr. (prop. 1975/76: 100 bil. 13, NU 1975/76: 51, rskr 1975/76: 330).

Företagareföreningarnas förbund har i oktober 1976 föreslagit att statens hantverks- och industrilånefond snarast skall tillföras ytterligare medel. Enligt förbundet är tillgängliga lånemedel helt otillräckliga för att täcka de mindre och medelstora företagens behov av lån från företagareföreningarna. Förbundet framhåller att efterfrågan på lån har ökat bl. a. på grund av att småföretagen på senare tid har visat ökad investeringsvilja samtidigt som kreditrestriktionerna har gjort det särskilt svårt för dessa företag att få lån på den ordinarie kreditmarknaden. Vidare har höjningen av lånegränsen medfört ökade anspråk på lånemedel.

Statens industriverk har i yttrande över förslaget framhållit att en stark uppgång av företagareföreningarnas utlåning har ägt rum under senare delen av år 1976. Under perioden den 1 juli—den 31 oktober 1976 har föreningarna beviljat lån på sammanlagt ca 71 milj. kr., vilket motsvarar mer än 50 % av den totala utlåningen under hela år

1975. Två föreningar är nu helt utan lånemedel. Sammanlagt hade dock föreningarna 79 milj. kr. innestående hos kammarkollegiet den 20 oktober 1976. Industriverket anser att det är viktigt att företagareföreningarna tillförs resurser så att de genom utlåning kan bidra till att lösa likviditetskriser i livskraftiga, mindre företag. Verket har sålunda inget att erinra mot att statens hantverks- och industrilånefond tillförs ytterligare medel.

Föredraganden

För egen del vill jag erinra om uttalandet i regeringsdeklarationen att en väl fungerande samhällsekonomi förutsätter ett decentraliserat näringsliv och att näringspolitiken måste utformas så att mindre och medelstora företag får goda utvecklingsmöjligheter. Jag anser att företagareföreningarnas utlåning är av väsentlig betydelse för småföretagens kreditförsörjning. Föreningarnas verksamhet ligger dessutom väl i linje med regeringens strävan att förstärka regionalpolitiken genom att stödja sysselsättningen i glesbygderna och de mindre tätorterna. En stram kreditpolitik kan bli särskilt kännbar för mindre företag, eftersom dessa i högre grad än andra är beroende av främmande kapital.

Mot bakgrund av vad jag nu har anfört bedömer jag att en ytterligare förstärkning av statens hantverks- och industrilånefond behövs under innevarande budgetår. En utökning av fonden med 30 milj. kr. är enligt min mening väl ägnad att tillgodose föreningarnas behov av lånemedel. Enligt industriverket hade företagareföreningarna vid ingången av budgetåret 1976/77 ca 25 milj. kr. tillgängliga för utlåning. Med den nu föreslagna förstärkningen av fonden skulle det sammanlagda tillskottet till fonden under budgetåret 1976/77 uppgå till 80 milj. kr. Dessutom får företagareföreningarna använda inflytande amorteringar på tidigare utlämnade lån för nyutlåning. Föreningarnas sammanlagda utlåningskapacitet under budgetåret 1976/77 kan därför beräknas uppgå till ca 165 milj. kr.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Statens hantverks- och industrilånefond* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77 anvisa ett investeringsanslag av 30 000 000 kr.

Bilaga 9

INDUSTRIDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-12-30

Föredragande: statsrådet Åsling såvitt avser punkten 1;
statsrådet Johansson såvitt avser punkten 2.

Anmälan till tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77 såvitt avser industridepartementets verksamhetsområde

DRIFTBUDGETEN

TRETTONDE HUVUDTITELN

C. Mineralförsörjning m. m.

[1] **C 4. Sveriges geologiska undersökning: Utrustning.** För detta ändamål finns på statsbudgeten för innevarande budgetår uppfört ett reservationsanslag av 6 611 000 kr. Ingående reservation uppgick den 1 juli 1976 till 1 461 522 kr.

Anslaget är avsett att finansiera Sveriges geologiska undersöknings (SGU) investeringar i mer kostnadskrävande utrustning. Ränta och avskrivning på utrustningskapitalet belastar de program inom vilka utrustningen används. Utrustning som anskaffas med anlitande av utrustningsanslaget tillförs SGU:s utrustningskapital. Medel motsvarande avskrivning och förräntning av utrustningskapitalet omförs till särskild inkomsttitel på statsbudgeten.

Sveriges geologiska undersökning

SGU har i skrivelse den 28 april 1976 hemställt om att ytterligare 500 000 kr. anvisas budgetåret 1976/77 för inköp av viss datorutrustning som erfordras efter verkets omlokalisering till Luleå och Uppsala i januari resp. december 1978. Utrustningen bör enligt SGU inköpas redan innevarande budgetår för att tillåta inkörnings- och förberedelsearbeten för omlokaliseringen.

Statskontoret tillstyrker SGU:s framställning.

Föredraganden

Vid min anmälan av medelsbehovet för motsvarande anslag för budgetåret 1977/78 (prop. 1976/77: 100 bil. 17) har jag redovisat min beräkning av de totala kostnaderna för anskaffning av utrustning till SGU som följd av omlokaliseringen till Luleå och Uppsala. Dessa kostnader uppgår enligt min beräkning till sammanlagt 8,7 milj. kr. I detta belopp ingår bl. a. 500 000 kr. som enligt SGU bör ställas till förfogande redan under innevarande budgetår.

Det är av stor vikt att omlokaliseringen av SGU kan genomföras med minsta möjliga störningar i produktionen. Med hänsyn härtill bör SGU få möjlighet att redan innevarande budgetår få inköpa den avsedda datorutrustningen.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Sveriges geologiska undersökning: Utrustning* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kr.

KAPITALBUDGETEN**V. FONDEN FÖR LÅNEUNDERSTÖD**

[2] **18. Lån till Svenska rymdaktiebolaget.** Något anslag för detta ändamål finns inte upptaget i statsbudgeten för budgetåret 1976/77.

Det statsägda Svenska rymdaktiebolaget har till uppgift att i huvudsak på uppdrag av statens delegation för rymdverksamhet svara för vissa uppgifter inom rymdområdet. Jag har tidigare denna dag vid min anmälan av anslaget Europeiskt rymdsamarbete m. m. på statsbudgeten för budgetåret 1977/78 lämnat en närmare redogörelse för verksamheten vid statens delegation för rymdverksamhet och Svenska rymdaktiebolaget (jfr prop. 1976/77: 100 bil. 17). Rymdbolaget sköter bl. a. en del av kontakterna med det europeiska rymdorganet (European Space Agency, ESA) samt handhar vissa uppgifter inom den svenska fjärranalysverksamheten.

Svenska rymdaktiebolaget

Rymdbolaget har i skrivelse till regeringen den 6 december 1976 framhållit följande.

Runt jorden cirklar f. n. ett antal satelliter, avsedda för fjärranalysändamål, som kontinuerligt tar bilder av markytan under sig. Sådana bilder tas i ett flertal våglängdsområden inom området för synligt och infrarött ljus. Satellitbilder för fjärranalysändamål har ett flertal tillämpningsområden. De kan exempelvis användas inom skogsbruk, jordbruk, miljövärd, fysisk planering, geologisk kartering, fiske, sjöfart och

väderlekstjänst. Ett av de vanligaste användningsområdena är väderlekstjänsten, där satellitbilder har medgett en säkerhet för väderleksprognoser som var otänkbar tidigare.

De f. n. mest avancerade satelliterna för fjärranalys är de amerikanska s. k. Landsat-satelliterna. För att möjliggöra att bilderna från dessa satelliter kan utnyttjas inom alla områden på jorden planerar den amerikanska rymdflygstyrelsen (National Aviation and Space Administration, NASA) att medverka till upprättandet av ett nät av mottagningsstationer över hela jorden. Avtal gällande de stationer som är belägna i Europa kommer enligt planerna att träffas med ESA. F. n. finns endast en station i Europa som kan ta emot Landsat-bilder. Stationen är belägen i Italien. För att få bilder från norra Europa och polarområdet krävs att en station i Nordskandinavien upprättas. Eftersom Sverige är medlem i ESA är det naturligt att denna station i första hand upprättas i norra Sverige.

Den 3 september 1976 tog rymdbolagets styrelse ett principbeslut att upprätta en Landsat-station vid raketbasen Esrange i Kiruna. Förhandlingar har tagits upp med ESA om vilka ekonomiska villkor som kan uppnås för stationen. Avsikten är att stationen skall drivas som en affärs-mässig rörelse, där kostnaderna helt täcks av intäkter från användare och från ESA.

För den händelse att godtagbara villkor kan uppnås vid förhandlingarna behöver byggandet av stationen kunna sättas i gång snabbt. Kostnaderna för att uppföra en komplett Landsat-station beräknar rymdbolaget på ett preliminärt underlag till 7 milj. kr. Bolaget hemställer att ett statligt lån på detta belopp ställs till bolagets förfogande.

Statens delegation för rymdverksamhet tillstyrker bolagets framställning. Delegationen betonar angelägenheten av att stationen snabbt kan komma till utförande om godtagbara ekonomiska villkor kan uppnås. Delegationen påpekar vidare att en Landsat-station i Kiruna, förutom att den ger svenska myndigheter och organisationer möjligheter att utnyttja Landsat-bilder för olika ändamål, också ger en ökad sysselsättning vid raketbasen Esrange, en sysselsättning som dessutom är jämnare fördelad över året än den nuvarande. Delegationen finner det vara helt i enlighet med Sveriges övriga engagemang i ESA att Sverige nu åtar sig att driva en nordeuropeisk Landsat-station.

Föredraganden

Intresset för att utnyttja satellitbilder för fjärranalysändamål har varit växande i Sverige under de senaste åren och antalet användningsområden ökar. Statens delegation för rymdverksamhet har under de senaste åren drivit en omfattande försöksverksamhet med fjärranalys, bl. a. avseende havsisövervakning och oljeutsläpp i samarbete med bl. a. sjöfartsverket, generaltullstyrelsen, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut och finska myndigheter.

Jag anser att stora fördelar står att vinna i ett ökat utnyttjande av fjärranalystekniken i samhället och finner det fördriktigt att Sverige nu engagerar sig i nedtagning av satellitbilder. Jag anser därför att Sverige, om projektet visar sig vara ekonomiskt bärkraftigt, bör utnyttja den möjlighet att bygga en nedtagningsstation för Landsat-bilder i Kiruna som följer av Sveriges medlemskap i ESA. Som en ytterligare fördel med projektet framstår tillskottet av arbetstillfällen i Norrbottens inland genom stationens tillkomst.

Kostnaderna för att uppföra stationen är ännu preliminära, liksom i vad mån projektet helt eller delvis kan finansieras genom upplåning på kapitalmarknaden. De närmare villkoren för ESA:s utnyttjande av stationen är heller inte bestämda. Jag är därför inte nu beredd att slutgiltigt ta ställning till hur staten bör medverka till stationens finansiering. Om förhandlingarna med ESA snabbt leder till positiva resultat kan medelsbehov uppkomma redan under innevarande budgetår. Staten bör därvid ha möjlighet att kunna lämna lån till rymdbolaget i den mån detta behövs för en snabb byggstart. Jag beräknar att härför behövs högst 2 milj. kr. Det bör ankomma på regeringen att fastställa de närmare villkoren för lånet, sedan förhandlingarna med ESA har slutförts.

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att till *Lån till Svenska rymdaktiebolaget* på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77 anvisa ett investeringsanslag av 2 000 000 kr.

Bilaga 10

Förteckning

över av regeringen hos riksdagen i prop. 1976/77: 101 begärda anslag på tilläggsbudget II till statsbudgeten för budgetåret 1976/77

DRIFTBUDGETEN

A. Egentliga statsutgifter

<i>II. Justitiedepartementet</i>		
D 5	Utrustning till domstolar m. m., <i>reservationsanslag</i>	600 000
<i>V. Socialdepartementet</i>		
K 1	Bidrag till handikappinstitutet m. m.	375 000
<i>VII. Finansdepartementet</i>		
E 12	Viss utbildningsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	1 000 000
<i>VIII. Utbildningsdepartementet</i>		
B 10	Bidrag till Operan och Dramatiska teatern, <i>reservationsanslag</i>	12 443 000
B 11	Bidrag till Svenska riksteatern, <i>reservationsanslag</i>	6 134 000
B 13	Rikskonsertverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	237 000
E 25	Teknisk samt viss medicinsk och matematisk-naturvetenskaplig utbildning och forskning m. m. i Göteborg och Linköping, <i>reservationsanslag</i>	1 348 000
<i>IX. Jordbruksdepartementet</i>		
E 3	Främjande i allmänhet av fiskerinäringen, <i>reservationsanslag</i>	2 000 000
<i>XIII. Industridepartementet</i>		
C 4	Sveriges geologiska undersökning: Utrustning, <i>reservationsanslag</i>	500 000
Summa driftbudgeten		24 637 000

KAPITALBUDGETEN**Kapitalinvestering****II. Statens allmänna fastighetsfond**

Finansdepartementet

11 Byggnadsarbeten för statlig förvaltning 40 000 000

III. Försvarets fastighetsfond

3 Flygvapenförband: Anskaffning av anläggningar 7 000 000

IV. Statens utlåningsfonder

Kommunikationsdepartementet

4 Statens lånefond för den mindre skeppsfarten 15 000 000

Jordbruksdepartementet

8 Lånefonden till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. 1 000 000

Arbetsmarknadsdepartementet

10 Statens hantverks- och industrilånefond 30 000 000

V. Fonden för låneunderstöd

Industridepartementet

18 Lån till Svenska rymdaktiebolaget 2 000 000

Summa för kapitalbudgeten 95 000 000

